

ЩО ДІЄТЬСЯ З У. Н. СЕНОЗІМОВИ? (Домісць з Нью-Йорку)

Кілька тижнів тому назд можна було вчитати в укр. газет, що славний на весь світ укр. Нац. Хор реорганізується з небагом знов-виступити прийдомо. Між тим час летить, а про Хор нічого не чувати. А насправді — чувати, але тільки по слухам та переказах, в нічого позитивного дізнатися не можна. А те, що чувати, щільно не може бути дійсним, і в одного широкого українця, але навряд чи, в кого є любов до всього, що рідне, та кожний, що знає ширшої культури і дому дорожого славу укр. нації, мусять діяти за сумовиттям.

Ото ходять слухи, що укр. Нац. Хор розбився, що він утоне, що серед співаків нема згоди, що вони розійдуться, що деякі пішли на службу в московські квартали і т. п. Причиною того має бути та фінансова, що по часті і мистецька неадаптація, яку Хор потерпів кілька років тому назад, давши кожен і виставу „Вечерниці“ в Нью-Йорку.

Же один з тих, що дорожать ширшим хором і взагалі кожним напрямом укр. культури, я помітив редакцію „Свободи“ прохати сі мої уваги. Може се сплукать укр. загальну звернутися на цю справу.

Чи, Українці, наряді молодий між модерними народами. В нас — що правда — стара і богата культурна спадщина, але все те старосвіцьке. Тому, що ми відстали від модерної культури, світ нас не признавав. Нам не поможе плакати над неодолено нею Україною, але не поможе нарікати на вражого Москаля чи Ляха, що не лиш нашу землю нам краде, але навіть нашу культуру. От вольте польського композитора Моношча, або російського Чайковського; мелодія їх творів самі українські! Ос-такого не переписав би!

Чим Політкі та Москалі звинувачувати? Чим здобувають собі симпатію? Чим може політикою? Ціаком ні! Навпаки! Політкі Польщі не має в світі симпатії і через не Політкі саме траплять ті симпатії, які ми здобуємо — хто... А хто-ж, як не великий музик Шопен; а хто, як не великий віртуоз Падеверський; а хто, як не писател Корженевський, що саме вмер позавчера, а котрий від прибраним іменем Конрада писав по англійські та вважається найбільшим англійським письменником нашого часу; а то, як не великий письменник Іскевич, котрого „Камо грядиш?“, або „Без догми“ читають весь світ та котрий ужив своє гародийного пера, щоб в повіт „Огнем і мечем“, переказаний на всі мови світа, переказаний в Україні як дивку степу орду, а польську шляхту як вкроборчих європейської культури; а хто, як не великий славіст Семіррадік, котрого славіст зобразив — от обидва „Смолодиці Нерова“ — обидва лишні весь світ та пишати євни по найбільших збірках творів шукати... Політкі Москаля, большевицька чи царська, також не мада симпатії в світі, але світ подивляється музику Чайковського та Рубінштейна,

яке світ захоплює слухаче Шаліа, але Нью-Йорк через різні заповновав день-в-день аудиторію „Московського Мистецького Театру“ та подивляється Станіславського, хоч сі московські артисти грали по російськи та більша часть публіки не розуміла мово, якою грали! Культура — от-що дає імя в світі, а не політиканство. І тому справа укр. культури се справа укр. нації і укр. державности.

Здобуємо ми на укр. Нац. Хор. Як метеор облетів він світ і здобув імя України. Можливо, смерть мільона, значить, щільно за волю, а світ нас визнає про се і не внає про нас. Дієтські укр. дипломати розблизили по світі і голос їх був голосом волюючого по пустині. Світ не слухав їх. А звинувачувать хор, звинувачувать і краса — світ склонив голову перед укр. пісню та признав, що така є Україна і що вона шось вартує. Робили укр. пропаганду в Америці всіяк Нар. Ради, Федератії, Нар. Комітети і т. п., та Америка не знала про нас. А хор заспівав іх і тепер від Атлантику до Пашифіку кожен інтелектуальний і Американець знає шсь про Україну. Штуків іх підбадь, а не пропаганда.

Але чи на тім і скінчилося? Чи не пішло далше? Чи дамо тому „Кобзарів“ занепасти, роззастіть марше? Чи наша укр. суспільність не вміє цінити своєї штуки, яку чужі цінять? Чи самі члени Хору, що розблизують, не розуміють, що вони покидують?.. Коли би сей славний Хор мав розуміти, що се була би доза суми свідомство нашої культуристичної мови, чим могли повчати: перед людьми, і те загирили..

Кажуть, що Хор розчарований згаданого невідією та байдужістю укр. загальної. Кажуть, що Хор пробував дати концерт; але публіка — іменню українська — зринувала ішла, але не в „Я“ вартуючи „Політкі“ думки про його неадаптацію. Вечер складався з трьох частин: перші дві се були звичайні продукції пісень, а остання се була вистава „Вечерниці“. Перші дві частини випали знаменито. Хор співав прекрасно і чурався хорувачів — хоч диржував ним якийсь диригент. А що дамо „Вечерниці“, то під оглядом музичним випали вони дуже гарно. Лиш невелика оркестра, зложена напохаши з чужих, не донувала. Але се рич, що дається направити — лиш треба дідрати музикантів та треба про з ними. Що було насправді неадаптація, се тільки режісерія „Вечерниці“. „Вечерниці“ се є етнографічний образ і як така треба його дати на сцені — з укр. звичаями, поведінкою то що. Між тим я-

кисея режісер хотів в „Вечерниці“ зробити кабаретову штуку та зробив з них безрежисерний і безсмыслений хорівод. Вийшов — нонсенс: укр. дівчата та пароби прийшли в гостину та крутяться як навіжені, без зміслу і без цілі та комічний ефектом. Але се хіба в режісерії, а не в Хорі. Се неадаптація режісерії, а не Хору. Хор співав прекрасно і виконував слапо режісерію. А що помісярежісерію карає і зводити в корені схвалення, та ефект вийшов немудрий. Але якщо так хор виставив був „Вечерниці“ традицію, як Бог приказав, то ефект був би чудовий. Може-ж не пти хорови попереті? Се-ж не дати нам укр. оперети? Се-ж не досить оперети в укр. публіка пішла би на них по всіх містах східних степів, де живуть Українці, укр. Жиди і т. п.

Ми не повинні допустити до упадку Хору. Се був би національний скандал. І тому я пошурую сю справу та кличу до укр. загалу і укр. хористів: не дайте пропагандистів культурній інституції! Легко дати ті упасті, а тяжко буде знов шось подібне сотворити!

Любіть укр. культури.

Володимир І. Масяк проф. акад. гімназії у Львові, відомий поет і письменник, один з перших співробітників „Діла“ переш вночі а 14 на 15 липня, по короткій тяжкій недугі, переживши 66-літ.

Любомир Охримович, суддя повітовий а Янова коло Львова, помер дня 13-го липня в санаторію Червоного Хреста у Львові по операції — на рапалення шлункової кишки, вроженим 43 літ. Олійні бив сином бл-по о. Юлія Охримовича, пароха Сенечода в Долиниці і б. брат др-а Володимира Охримовича сі Львова і вже з дому вінис шкільнопатриотичний виховання. Скінчивши в 1901 акдемичну гімназію у Львові яко студент прав пробував довший час в далекій гірській закутті на самій бушній галицько-угорській границі в домі своєї батьків в Сенечоді і тут клав перші основи під освітню організацію місцевих Бойків, що в кожній справі відносилися до нього з великим довіром і пошану. По зложенню правничих іспитів вступив до судейської служби і ставши в р. 1913 суддею в Немиркові коло Рави Рускої своєю працею, яко вірцевий суддя і український громадян-

великий транспорт. При цьому дозріло тірса судосудна або для тебе, — подумав я. Тепер не сид-тратити ні хвилини. Вивораз я з моїми людьми в дорогу полав на слід від села до села і тепер я осуть.

— Відляжи ми знали, що найде мене тут?
— Я навіть не сподівався цього.
— Чогож отже приходить сюди?
— Щоби перешукати монастир.
— Монастир? — спитав заклопочений отаман.
— Так, бо безсумнівно транспорт грошей прийшов сюди. Отаман доцільні нахилився до уха Страного.
— Пст. Говорить тихіше. Король є тут. Мусимо все оставити. Зате слідкувати мемо монастир із далека.
Знову відвалялося калатаало голосно, неспокійно. Тарах, тарах!
— То страше. Вже знову переминають нам. Що та за якийсь нещасливий монастир!
Очі Странга заблестіли наче святавнянські світлячки.
— З цього шось буде, налево шось буде.
Знову роздалися удари, начеб цього хотів розсидати ворота.
— Погляньте но, що робить старий дверник, що він не відізнає. Бувайте здорові, Странг. Робить все поворово і допландо. Я тепер вертаю до короля.
Странг пішов до дверника. Та цей мав причину не відізнати. Осць усі вина, що оставилися із корольського стола, перейшли до нього і звалили його з ніг. Странг бачив, що найкраще було би, винити ре-

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Володимир І. Масяк проф. акад. гімназії у Львові, відомий поет і письменник, один з перших співробітників „Діла“ переш вночі а 14 на 15 липня, по короткій тяжкій недугі, переживши 66-літ.

Любомир Охримович, суддя повітовий а Янова коло Львова, помер дня 13-го липня в санаторію Червоного Хреста у Львові по операції — на рапалення шлункової кишки, вроженим 43 літ. Олійні бив сином бл-по о. Юлія Охримовича, пароха Сенечода в Долиниці і б. брат др-а Володимира Охримовича сі Львова і вже з дому вінис шкільнопатриотичний виховання. Скінчивши в 1901 акдемичну гімназію у Львові яко студент прав пробував довший час в далекій гірській закутті на самій бушній галицько-угорській границі в домі своєї батьків в Сенечоді і тут клав перші основи під освітню організацію місцевих Бойків, що в кожній справі відносилися до нього з великим довіром і пошану. По зложенню правничих іспитів вступив до судейської служби і ставши в р. 1913 суддею в Немиркові коло Рави Рускої своєю працею, яко вірцевий суддя і український громадян-

ський дідч здобув собі призначення і невзначайно пошану не тільки у своїх, але і в чужих. Загальна мобілізація в 1914 р. не оминула і Полього. Показаний до служби в 14-й артилерійському полку при відвоюванні австрійських військ в осені 1914 р. тяжко ранений по кількатишечному побуті в шпиталю яко інвалід повинен службу знявся час у лабораторію інтерв'ювати в Галичці, але по своїм силам повинен виласити жертвним чином. З липня 1917 р. вернувся вислово покладу до Немиркова і тут ставши Полього перерозі з І. систаповича 1918 р. в який час у Львові вивчаючи участь в культурній комісарі в Равичині, що безосередно була найбільша нараженна на безпастійні наступки польських військ. Яко комісар у найбільш загроженому повіті у складі польського населення. При відбутті галицької армії за Зборців пішов разом з нею в липні 1919 р. і по освободженню Поділля вступив у службу у Н. Р., ставши повторним комісарем в Баті. Державна каміпадна катастрофа з 15. липня 1919 р. застала пок. Любомира Охримовича в Камениці Подільській, де залишився, яко добровієць 1920 р. перейшовши там тяжкий сплиний тифус. На весну 1920 р. вернувся до Львова і тут полав в торму

шту з останків і зачати розмову з новоприбульцями.
Вийшов, наслідуючи ходу старого дверника на скільки можливо і відхилив трошки двері. Високий, показаний чобіток стояв перед ним і держав за поводі білого коня. Странг пізнав його відразу. Серце його забилось силно.
— Що бажаеш, любий брате, по Христі? — спитав він покірно змінивши голосом.
— Я хотів би говорити з тобою поспокійно слово.
— Мої вуса отворіли, — відповів „дверник“ рівнодушно.
— Чи не привезли сюди одну жінку минулої неділі?
— Кога, що? Я не розумію.
— Ти певно не чуєш тому, тому отворити лише твої вуса. Тому то отвори трет твої долоні.
Дверник зробив глуше диче й отворив долоні. Чужинцеві внівни їх гримши, і то тини фальшними, які нахвирав по долоні. Для черця вони доволі добрі.
Странгові засвідили очі з радості, коли крідки зиркнув на гримши.
— Бачу, ти на добрій дорозі брате. І сам не знаюш тоби, та я сам не знаю цього. Бо я відізнаю сьогодні ворота відкриті у заступстві. Але відізнаю хвилюючку, зараз розвідаюся і скажу тобі.
Сняв у кишеню на грудях витягнув свистачку і засвистав.
У шок мить заворушилося у корчах і висконали три добре озброєні поліцети.
— Ти впа в пастку, Михайле Черницький, — кликнув міський чоловічок, відкладаючи каптур.
— Зв'яжіть його! (Ковсць буде).

при вул. ВОВАРА, 43. Діти яко політичний в'язень переїхав три місяці. По виході з торгів його недовольно реакціонірно і коли в осені 1920 р. верну на своє покладу до Немирова, то місце-мешкає населення без рішучих наїв та товариш „Полька Я Жиди“ широго вилуч, шуваючи а Полькіюного велику доброту для всіх і невзначай гуманістич. В місцевому українському житті просвітити і політизувати. В Немиркові, так і в Янові, де в двох з горючі літ був суддею брававичівської часті, як протестував Янішичів, брававичівську останньому Народному З'їзду в Женеві ч. В Женеві він по-бачив не стільки розумів. Свої і його близькі сім'я перельшало чобого. Його якість Льва Кобилянського, учителя і писаря корою з Сенечода, полюбиві Мадяре в Торуні разом з покійним о. Березовичем у вересні 1914 р., а большевими в р. 1921 розстріляли в Мейтгополі на Україні його наймолодшого брата Юліяна, молодого талановитого письменника і громадзянського діяча. Покійний Любомир Охримович, званий загалюно Охримом, оставав по сьогоднішній день не лише у рідні, товаришів та приятелів, але і у „дверника“ його мав нагоду пізнати, деобавно у наших землян в Немирівщині і Янішичів, для котрих був дієсним опікуном. Оставши живим Наталію з Рєваковичів і двоох синів: Полхорон відвався у вікторію 15. липня о год. 5-й по пол., з похороного заведення при вул. Кохановського ч. 94. Земля йому пером.

ОДНА НЕДУГА МЕНШЕ І БІЛЬШЕ
Данський лікар Клявдіос винайшов нового бацьця, від якого пацієнт помер на розкозну черепу. Недуга мала прикмети „менингіти“, однак її бацьця по смерті пацієнта мав ознаки туберку. Таємний бацьця приборав ріжні форми, тому називав його бактеріум полиморфном (ріжкомітантним). Одночасно з Риму приходить звістка, що лікар Томаркін найшов середник проти запалення легенів та відділюючих органів. Цей винахід порівнюють з цай-франгозими винаходками Пастера і його значення незвичайне, звачки, що 12 процент випадків смерті спричинено згаданими недугами.
УВАГА! — РОЧЕСТЕР, Н. П. Бр. Поестава, № 217 У. Н. СЕНОЗІМОВИ (успомини)
В. Б. ЛИЧАВИЦЯ ПІКНІК З ПІВНОГО ДІЯЧА СЕРПНЯ, 1924. На ськ північ зарплатиться загальна українська письменська збірка „Смолодиці Нерова“ у Львові.
ТВОРИ ТЕАТРАЛЬНІ
З СІРОТНОГО ВОГ З КАЛИТОВО, обра драматична і змста зароді і співак на 6 актах (14 осіб). 25 п. СЕМЕ НЕ КРАДИ, сула комедія в одній акт (9 осіб). 15 п. СІРОТКА, обра драматична і змста зароді і співак на 6 актах (12 осіб). 25 п. (Замовлення слати на адресу: „СВОБОДА“, 43 Grand Street, Jersey City, N. J.)

Кольоман Мікас.

ДУХ У ЛЮБОВНИЙ

(з малярського).

— Але ви мені нітрохи. Чи не сором вам, старій людині говорити шось такого на цьому місці.
— Мимовільно викликнув Новоградський.
— Числися зі словами, ти говориш з морем нещаслива.
Каспарикова глянула допитливо на нього загадочним, мрійним очима, потім засміялася й сказала:
— Ви всі певно тому здуріли, і почала рівнодушно збирати зі стога золоті і срібні тарілки.
Вернула графиня Ганна.
— Питав хто за нами, графине? — спитав король.
— Думаю, що ні. Але хтось у імені короля просить, щоб його впустили сюди.
— В мою йменню? Я ж тут і не давав ніякого приказу Найдіти Новоградський, й поглянула на ЛЮЮ.
Командант поліції поспішив до воріт.
— До сього тисяч чортів, Странг, то ви? — викликнув переказаний командант, коли побачив малого чоловіка, з головою наче в заяці і малесеньким, глибоким чорним очима. чоловічок цей підслухував до дверей.
— Слід привіт мене сюди, ласкавий пане.
— Алеж я внісвав вас кудиінде, шоби ви слідкували торговля вночю. Чого нишпорите тут, а не там?
— Я зараз розповім усе.

— Як жеж виглядає цей хлопень?
— Високий, барнестий, показаний, червоный і здоровий. То гарний тринадцятилітній чоловік. Налягає на ліву ногу.
— Жонатий?
— Так. Він переросився з батьком і вибрав собі жінку згідно з його бажанням.
— А що затосає за Марією Яблоноскою?
— Цю взяв собі за жінку син того Каспарика, да і про нього вже згадував.
— Добре, добре, — додав командант поліції — та профальний гроші в пій всієї історії не бачу ще ні слягу.
— Я також ні. Та з нічого може бути шось. Прому, слухайте мене далше. Коляя про це внісвався, почав і сидіти його самого. Торговля вноч віни майже не жарив, торгівля йшла зле, а він устаканував, кидав немоворні суми. Загалом було його життя. То якине, то знову там зникав, а ніхто не знав, де він обертатся. Я звернув тільки увагу на домашніх, запиняючися зі службою і добре оглядавав корені гроші, що виходили з його хати. Але всі гроші були добрі.
— Самособом, як казав це відразу цього мурнеї Козановича.
— Та цього ще було мало. Одному з моїх людей поручив я, слідкувати його всюди, як тільки, головні чідчас його малярів.
Неповорнуший хлопець слідкував його, але втратив його з очей тут у околиці. Неадовольний вернувся вноч, але приніс важку новину. А саме, що в селях, якими він переходив, по знаходили фальшні гроші. Мусили отже відісла вивозити

У. Н. СЕНОЗІМОВИ — НАЙЛІПШИЙ ОПІКун В НЕЩАДНО. ЧИ ВИ Є ЧЛЕНОМ МОГО?

— Так говорять же мерщій. Найшли ви що?
— Ніщо, або принайменше не багато. Черницький підозрілий чоловік. Я розсидів його минушнього. Вже з диточих літ плива в ньому за крає, мовчало було. Йому доказати доволі легкодушних жартів і любошів.
— Нам також, любий Странг — сказав граф спокійно.
— На шпашаному рочи залюбовився він у одну танецницю й утік із нею до Медолюжан, а при цьому зник і батьків гаманець. Там виступав він з початку як калюви. Пізнійше як вольтижер, аж вкінці міс Роллі залюбовився в одного маркізі покинула його.
— Будена справа, — сказав Новоградський позахочом.
— Зрештою яблуко не далеко впадо від яблуні, — говорив дедуктив далше. — Батько мало шось був варт, а мати удержувала загально - звисні взаємини з одним торговцем вина з Любовній, на імення Каспарик.
— Гм! — запримітив отаман — а потім, любий Странг?
— Син вернув із Медолюжан до дому і залюбовився на смерть у якусь Марію Яблоноскою.
— До чорта! — викликнув граф живо — оповідайте далше, Странг.
Однак старий не дозволив на одружжіння. Тому вони посперечалися і він убив її був його, колиб не кинулася була між них найничка.

СТАВІТЬТЕ ГОРОЖАНАМИ СПОЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

Всі інформації подані в новій книжочці „ЯК СТАТИ ГОРОЖАНОМ СПОЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ“

Наклад „Свободи“

Ціна 30 центів

